

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Παιδί και τηλεόραση

Το (διασκευασμένο) απόσπασμα προέρχεται από το ομότιτλο κείμενο της Μαριάντζελας Κεφάλα και αντλήθηκε από τον διαδικτυακό ιστότοπο <https://24grammata.com/> (ανάκτηση 08.10.2021).

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) πάντα αποτελούσαν πεδίο γόνιμων συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων. Με τη σύγχρονη μορφή και λειτουργία τους αποτελούν έναν από τους κύριους διαμορφωτές της προσωπικότητας των παιδιών, αφού ασκούν καταλυτικό ρόλο στη διαπαιδαγώγησή τους και συμβάλλουν στη γνωστική τους ανάπτυξη. Εντούτοις, έχουν ακουστεί πολλές αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με τον ρόλο που ασκούν τα ΜΜΕ ή τον ρόλο που θα έπρεπε να ασκούν, προκειμένου να συνεισφέρουν θετικά στην εξέλιξη του παιδιού. Στην πλειοψηφία τους πάντως οι γνώμες που ακούγονται έχουν αρνητική χροιά.

Ένα από τα ΜΜΕ που ασκούν καθοριστική επίδραση στη σύγχρονη κοινωνία είναι η τηλεόραση. Αποτελεί το πιο εύκολα προσβάσιμο μέσο ενημέρωσης, γιατί βρίσκεται σε κάθε σπίτι και πληροφορεί γρήγορα και έγκαιρα για οτιδήποτε συμβαίνει σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα. Παρουσιάζει έκτακτα δελτία ειδήσεων, ανακοινώσεις, ανταποκρίσεις και ρεπορτάζ από όλα τα μέρη της γης. Συνδυάζει ήχο και εικόνα και γι' αυτό είναι άμεση, εντυπωσιακή και παραστατική. Επιπλέον, συνδυάζει, σε μεγαλύτερο βαθμό από τα άλλα μέσα, την ενημέρωση με την ψυχαγωγία. Γι' αυτό και τα παιδιά εντυπωσιάζονται και ενθουσιάζονται από τα ψυχαγωγικά προγράμματα, ιδιαίτερα μάλιστα από τον συνδυασμό ήχου, εικόνας και κίνησης.

Ωστόσο, οι ειδικοί σήμερα ανησυχούν λόγω της χαμηλής ποιότητας των προγραμμάτων των τηλεοπτικών σταθμών. Τα παιδικά προγράμματα είναι συχνά αντιπαιδαγωγικά και φέρουν μια σφραγίδα προχειρότητας, γιατί η παραγωγή τους πραγματοποιείται από άτομα που δεν έχουν παιδαγωγικές γνώσεις. Αρκετά κανάλια προβάλλουν κινούμενα σχέδια, σίριαλ και παιδικές ταινίες που περιέχουν πλήθος σκηνών βίας και άλλες αντικοινωνικές εκδηλώσεις (εκβιασμούς, απάτες, ληστείες, φόνους). Εκτός από την επίδραση στον εγκέφαλο που προκαλούν τα αλλεπάλληλα οπτικά ερεθίσματα και την κόπωση των ματιών λόγω της προσήλωσης στην ταχεία εναλλαγή των φωτεινών εικόνων, η τηλεόραση θεωρείται ότι αποχαυνώνει τα παιδιά λόγω των πολλών μηνυμάτων

και των καταγιστικών της ρυθμών. Αναντίρρητα, τα παιδιά της προσχολικής κυρίως ηλικίας, ως τηλεθεατές, δεν είναι ακόμη σε θέση να ξεχωρίσουν την αλήθεια από το ψέμα, το πραγματικό από το φανταστικό και το εικονικό. Δεδομένου ότι η τηλεόραση αποτελεί ένα σημαντικό μέσο προβολής προτύπων έχει ενοχοποιηθεί για την αύξηση της παιδικής επιθετικότητας τις τελευταίες δεκαετίες. Αυτό το συμπέρασμα απορρέει από τη διαπίστωση ότι το παιδί έχει την τάση να ταυτίζεται με τους τηλεοπτικούς ήρωες και να τους μιμείται.

A3. Στο κείμενο τονίζονται οι αρνητικές επιπτώσεις της τηλεθέασης για τα παιδιά. Σε επιστολή (200-250 λέξεων) που θα απευθύνεις στον ιστότοπο δημοσίευσης του κειμένου, διατυπώνεις τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου για τον τρόπο προσέγγισης της επίδρασης που έχει η τηλεόραση στα παιδιά, επισημαίνοντας ταυτόχρονα και τις θετικές της όψεις.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ (1919-2013)

[«Και τώρα το δελτίο καιρού...»]

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από το βιβλίο της βραβευμένης με Νόμπελ Βρετανίδας συγγραφέως Ντόρις Λέσινγκ «Το καλοκαίρι πριν από το σκοτάδι» (εκδ. Καστανιώτη, 1990).

Η Μορίν είχε ανοίξει την τηλεόραση. Περίμεναν μαζί να δουν τις ειδήσεις. Κι άλλος σεισμός στην Τουρκία. Ένα συνέδριο για τη διάθεση των ατομικών αποβλήτων. Ένα ρεπορτάζ για τις διαβουλεύσεις μιας επιτροπής της Παγκόσμιας Οργάνωσης Διατροφής στη Χιλή. Μετά ένα σύντομο κομμάτι για τη διαδήλωση στο Ινμπάνκμεντ. Ο φακός κινήθηκε στις ουρές, αλλά μάλλον βιαστικά, δείχνοντας τα πανό και τις πικέτες¹, κοντοστάθηκε λιγάκι στο: ΔΕ ΣΑΣ ΠΕΙΡΑΖΕΙ ΠΟΥ ΠΕΙΝΑΜΕ, ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΜΗ ΜΑΣ ΒΛΕΠΕΤΕ. Ένα φορτηγάκι μοίραζε σούπα και ψωμί στους διαδηλωτές. Ένας ρήτορας -ο ίδιος άντρας με το κάτισχο² οργανωμένο πρόσωπο- ωρυόταν: «Μην παίρνετε, μην παίρνετε -μας τα δίνουν για να μας κλείσουν το στόμα!». Οι καλόγριες, όμως, έσκυβαν πάνω από τα παιδιά που τα έσπρωχναν στην ουρά οι γονείς τους και τους έδιναν πλαστικά κύπελλα με τη σούπα και ψωμί. Στη σκηνή εμφανίστηκε ένα άλλο κλειστό φορτηγάκι: ένα κρατικό όχημα διανομής συσσιτίου. Οι ομάδες των ανθρώπων διαλύονταν και μετασχηματίζονταν, δημιουργώντας ουρές για φαγητό. Δύο αστυνομικοί απομάκρυναν τον ρήτορα -ήταν μια σύλληψη ευγενική, ο φακός

1 πικέτες: πλακάτ με συνθήματα, που συνήθως χρησιμοποιούν διαδηλωτές

2 κάτισχο: πολύ αδύνατο

έδειξε τη συμπάθεια στα πρόσωπα των αστυνομικών που λύγισαν πίσω στην πλάτη τα χέρια του άντρα, ενώ εκείνος φώναζε: «Πρέπει να το τραβήξουμε ως το τέλος – καλύτερα να τα τινάξουμε από την πείνα εδώ μπροστά τους παρά κλεισμένοι σαν ζώα σπίτια μας!». Οι αστυφύλακες τον βοήθησαν ν' ανέβει τα σκαλοπάτια της κλούβας, έκλεισαν την πόρτα και το όχημα απομακρύνθηκε.

«Και τώρα το δελτίο καιρού...»

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Η αφήγηση καταγράφει ένα τηλεοπτικό δελτίο ειδήσεων, σχολιάζοντας παράλληλα πώς το ρεπορτάζ αναδεικνύει ορισμένες πλευρές της επικαιρότητας, ενώ παραλείπει ή προσπερνά βιαστικά κάποιες άλλες. Γιατί η συγγραφέας προβαίνει σε αυτή την επιλογή; Συμφωνείς ή διαφωνείς με την επιλογή της και γιατί;

ή

2. Να διαμορφώσεις ένα δικό σου δελτίο ειδήσεων, αντλώντας από τις εμπειρίες σου ή/και τη σύγχρονη επικαιρότητα, το οποίο θα περιλαμβάνει αποκλειστικά ειδήσεις που έχουν ενδιαφέρον για τους νέους της ηλικίας σου.

Μονάδες 25